

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2022-11-03

Diarienummer: N608-2064/22

Handläggare: Hanna Rahm

Telefon: 031-3661060/072-8566605

E-post: hanna.rahm@forskola.goteborg.se

Återrapportering av Göteborgsförslag om öppen förskola för regnbågsfamiljer

Förslag till beslut

I förskolenämnden:

1. Förskoleförvaltningen får i uppdrag att fortsätta med riktade tider för regnbågsfamiljer på utvalda öppna förskolor.
2. Uppdrag att starta och bedriva riktade tider för regnbågsfamiljer på öppen förskola samt kompetensutveckling förklaras fullgjort.
3. Uppdraget och följa upp genomfört arbete och gjorda erfarenheter samt rapportera dessa till förskolenämnden förklaras fullgjort.

Sammanfattning

I september 2018 inkom ett Göteborgsförslag gällande öppen förskola för regnbågsfamiljer. Förskolenämnden beslutade 2019-11-25 att ge förskoleförvaltningen i uppdrag att starta och bedriva riktade tider för regnbågsfamiljer på *utvalda öppna förskolor* samt genomföra kompetenshöjande insatser för *samtliga öppna förskolor* i syfte att stärka hbtq-kompetensen och den normmedvetna kompetensen på stadens alla öppna förskolor, och att följa upp genomfört arbete och gjorda erfarenheter samt rapportera dessa till förskolenämnden senast i november år 2022.

Regnbågstider har bedrivits på två öppna förskolor, Draken och Sannegården, sedan augusti 2021. Uppföljningen visar på en hög måluppfyllelse och en stor nöjdhet bland besökare. En kompetenshöjande insats har genomförts för pedagoger på alla öppna förskolor. Utvärderingar och självskattningar som gjorts efter genomförd utbildning visar att pedagogerna i stor utsträckning upplever sig ha en tillräcklig kompetens inom hbtq-området samt att arbete med frågorna pågår i verksamheterna.

Förskoleförvaltningens sammanvägda bedömning är att de riktade tiderna på öppna förskolan fyller en viktig funktion och att nämnden bör fortsätta bedriva dessa.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningen bedömer att fortsatt verksamhet med regnbågstider inte kommer innebära några ekonomiska konsekvenser för förskolenämnden. Regnbågstider bedrivs i öppna förskolans befintliga lokaler samt med befintlig personal. Den huvudsakliga kostnad som nämnden hittills har haft är för den genomförda internutbildningen av personal på öppna förskolan.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Insatserna inom uppdraget berör framförallt personer som ingår i regnbågsfamiljer, det vill säga familjer där en eller flera personer är hbtqi-personer, med barn i ålder 0-6 år. Regnbågsfamiljer är en blandad grupp med många olika erfarenheter och behov, där det gemensamma är att de bryter mot samhällets normer för kön, sexualitet och familjebildning. Det finns starka samhällsnormer som är nära kopplade till familjebildning och föräldraskap. Det är vanligt att personer som ingår i regnbågsfamiljer upplever en otrygghet inför mötet med olika samhällsinstanser. Det kallas för minoritetsstress och kan till exempel handla om en oro för att behöva förklara eller försvara sin identitet eller familjeform i mötet med andra. Detta gäller även när man går till öppna förskolan på tider som är öppna för alla. Ett normmedvetet och hbtqi-kompetent bemötande hos de öppna förskolorna samt en möjlighet att ta del av öppna förskolans verksamhet på riktade tider tillgängliggör öppna förskolans verksamhet för de familjerna och kan stärka såväl föräldrar som barn.

Barnkonventionen

Artikel 6 i barnkonventionen är en av dess grundprinciper och anger att varje barn har rätt till liv och utveckling. Artikel 5 fastslår att barnets föräldrar eller annan vårdnadshavare ansvarar för barnets utveckling samt för att stötta barnet i att få sina rättigheter tillgodosedda medan artikel 18 anger att staten ska ge lämpligt stöd till föräldrar och vårdnadshavare i deras ansvar för barnets utveckling.

Insatserna i detta uppdrag ligger väl i linje med dessa artiklar och barnkonventionen i sin helhet. De syftar till att stärka föräldrar och/eller vårdnadshavare i sitt föräldraskap för att ge barn en god start i livet. Även den nationella strategin för ett stärkt föräldraskapsstöd trycker på vikten av att samhället kan erbjuda stöd till föräldrar, oberoende av bakgrund och situation. Att träffa andra föräldrar och utbyta erfarenheter och kunskaper på exempelvis en öppen förskola är en form av föräldrastöd som lyfts. Genom att rikta insatser till familjer som vi når i mindre utsträckning inom ordinarie verksamhet tillgängliggör vi det föräldrastöd som öppna förskolan innebär. Det bidrar också till att bryta isolering och möjliggöra att fler familjer får ta del av såväl den pedagogiska verksamheten och det sociala sammanhanget.

Utifrån ett barnperspektiv fyller insatserna ytterligare en viktig funktion genom att barnen ges möjlighet att träffa andra familjer som liknar deras. Forskning om hur barn med samkönade föräldrar mår visar att de har lika bra eller bättre hälsa än barn i andra familjekonstellationer. Det som påverkar barnen negativt är när de och deras familjer upplever kränkande behandling från omgivningen. Att kunna vara sig själva och bli bekräftade har stor betydelse för hälsan, både hos föräldrar och barn. Uppföljningen visar att de riktade regnbågstiderna har en stor betydelse för många familjer utifrån denna aspekt.

Samverkan

Information har skett med de fackliga organisationerna vid förvaltningssamverkan den 16 november 2022.

Bilagor

1. Göteborgsförslag: Öppen förskola för hbtq-föräldrar
2. Uppdrag att bedriva riktade tider till regnbågsfamiljer samt genomföra kompetenshöjande insats på öppna förskolan (§ 234, N608-1343/18)
3. Uppföljningen av riktade tider till regnbågsfamiljer samt kompetensförsörjningsinsats

Ärendet

Förskolenämnden gav 2019-11-25 förskoleförvaltningen i uppdrag att starta och bedriva riktade tider för regnbågsfamiljer, vilka skulle återrapporteras i november 2022.

Nämnden föreslås att förklara uppdraget fullgjort samt att uppdra förskoleförvaltningen att fortsätta bedriva riktade tider till regnbågsfamiljer.

Beskrivning av ärendet

I september 2018 inkom ett Göteborgsförslag om att bedriva riktade tider för regnbågsfamiljer på öppna förskolan (bilaga 1). Förslaget fick 265 röster och lämnades till förskolenämnden, som ansvarig nämnd för de öppna förskolorna. Förskolenämnden beslutade 2019-11-25 att ge förskoleförvaltningen i uppdrag att starta och bedriva riktade tider för regnbågsfamiljer på *utvalda öppna förskolor* samt genomföra kompetenshöjande insatser för *samtliga öppna förskolor* i syfte att stärka hbtq-kompetensen och den normmedvetna kompetensen på stadens alla öppna förskolor, samt att följa upp genomfört arbete och gjorda erfarenheter och rapportera dessa till förskolenämnden senast i november år 2022 (bilaga 2).

Definition av regnbågsfamilj

Med regnbågsfamiljer avses familjer där en eller flera av barnen och/eller de vuxna är hbtq-personer. Detta innefattar familjer med en eller flera föräldrar. Hbtq är en förkortning av homosexuella, bisexuella, transpersoner och queera personer. Sedan 2021 använder Göteborgs Stad hbtqi där *i* står för intersexpersoner. I fortsatt arbete som berör målgruppen ska därmed hbtqi användas intersexpersoner inkluderas.

Syfte med insatserna

- Att familjer oavsett sexuell läggning, könsidentitet, könsuttryck och/eller familjekonstellation ska känna sig trygga i mötet med stadens öppna förskolor och ha en likvärdig tillgång till verksamheten.

Övergripande mål

Övergripande mål är att normmedveten kompetens och hbtq-kompetens genomsyrar de öppna förskolornas verksamhet i allt från miljöer och material till pedagogisk planering och bemötande av de familjer som besöker de öppna förskolorna.

Delmål 1: Att starta och bedriva *riktade tider för regnbågsfamiljer på utvalda öppna förskolor* i syfte att erbjuda en återkommande pedagogisk verksamhet samt ett socialt sammanhang för regnbågsfamiljer där familjerna kan vara norm. Genom de riktade tiderna möjliggörs

- Ett forum för att bygga nätverk för föräldrar och familjer
- Erfarenhetsutbyte i frågor kopplat till föräldraskap
- Föräldraskapsstöd från öppna förskolors personal samt vägar till ytterligare stöd genom familjecentraler och andra stödresurser
- Möjligheter för barn i regnbågsfamiljer att träffa barn i familjekonstellationer som liknar deras
- En tryggare mötesplats där familjerna inte behöver förklara eller försvara sig utifrån att de bryter mot starka normer kopplat till kön, sexualitet och familjebildning

Delmål 2: Att genomföra *kompetenshöjning för samtliga öppna förskolor* i syfte att stärka öppna förskolornas normmedvetna kompetens och hbtq-kompetens. För att kunna starta och bedriva riktade tider för regnbågsfamiljer behöver de utvalda öppna förskolorna genomgå kompetenshöjning. Alla regnbågsfamiljer kan eller vill inte lämna sitt närområde för att ta sig till riktade tider vilket gör att stärkt normmedveten kompetens samt hbtq-kompetens är viktigt hos samtliga öppna förskolor.

Genomförande

Riktade tider för regnbågsfamiljer har startats på öppna förskolan Draken och öppna förskolan Sannegården, som båda ingår i familjecentraler. Under våren 2021 bildades en arbetsgrupp bestående av pedagogerna från Draken och Sannegården, utvecklingsledare från förskoleförvaltningen samt en utvecklingsledare folkhälsa och en koordinator för familjecentrerat arbetssätt från socialförvaltningarna. En kommunikatör från kommunikationsavdelningen har varit behjälplig vid behov. Arbetsgruppens uppdrag var i inledningsskedet att planera för och förbereda uppstarten av de riktade tiderna. Efter uppstart har arbetsgruppen övergått till att ha en stöttande funktion i förhållande till dilemman som uppstår i verksamheten samt kommunikation och marknadsföring. De riktade tiderna kom att benämnas som regnbågstider.

I slutet av augusti 2021 öppnade de första regnbågstiderna på de två öppna förskolorna. Regnbågstiderna har varit förlagda på två olika veckodagar och förmiddag respektive eftermiddag för att möjliggöra för så många som möjligt att delta. Verksamheten under regnbågstiderna bedrivs på samma sätt som under andra öppettider med till exempel skapande verksamhet och sångstunder.

Det har varit ungefär åtta familjer per tillfälle, varav många är återkommande från vecka till vecka. Uppföljningen (bilaga 3) visar på en stor nöjdhet bland besökare och en högmåluppfyllelse i förhållande till uppdraget att starta avsatta tider för regnbågsfamiljer. Besökarna uttrycker lättnad över att befinna sig i ett sammanhang där *”sexualitet inte behöver ta någon plats”*, där man som regnbågsfamilj får utgöra normen. Såväl besökare som pedagoger beskriver att regnbågstiderna som en plats som möjliggör skapande av nätverk och där barnen träffar andra familjer i liknande familjekonstellationer. Tillgång till föräldraskapsstöd finns för familjerna på öppna förskolan, även bland annat genom föräldrastödjare som varit kopplad till regnbågstiderna och information om annat stöd.

En utbildningsinsats genomfördes mellan april och september 2021 för att stärka öppna förskolornas normmedvetna kompetens och hbtq-kompetens. Utbildningen omfattade fyra halvdagar för all personal på stadens 21 öppna förskolor. 45 förskollärare och barnskötare, tre rektorer och nio förebyggande socionomer deltog.

Det har gjorts en slututvärdering av utbildningen samt två självskattningar där deltagarna vid två olika tillfällen skattade sin kunskap samt verksamheternas arbete inom normer och hbtq-området. Utvärderingen visar att utbildningens deltagare har fått med sig såväl kunskap som verktyg och strategier för att arbeta med frågorna. På självskattningen som gjorts med ungefär ett halvårs mellanrum efter genomförd utbildning anger merparten att de upplever sig ha tillräcklig kunskap på hbtq-relaterade områden och att ett aktivt arbete pågår på de öppna förskolorna. Skattningen av såväl den egna kunskapen som pågående arbete har ökat från det första till det andra tillfället, vilket ger en signal om att frågorna arbetas vidare med i verksamheten efter utbildningen och att pedagogerna fortsätter

utveckla en större trygghet och större kunskap. Mer detaljerad beskrivning av detta finns i uppföljningen (bilaga 3).

Förvaltningens bedömning

Riktade tider till regnbågsfamiljer på öppna förskolan har bedrivits i drygt ett år, sedan augusti 2021. Uppföljningen visar att såväl måluppfyllelse som nöjdhet bland besökare är hög samt att den lever upp till det avsedda syftet med insatsen *att familjer oavsett sexuell läggning, könsidentitet, könsuttryck och/eller familjekonstellation ska känna sig trygga i mötet med stadens öppna förskolor och ha en likvärdig tillgång till verksamheten.*

En kompetenshöjande insats har genomförts för samtliga öppna förskolor för att stärka öppna förskolornas normmedvetna kompetens och hbtq-kompetens. Enligt utvärdering så upplever deltagarna i stor utsträckning att de har fått med sig kunskaper, verktyg och strategier från utbildningen för att arbeta med dessa frågor. Självskattningar visar att pedagogerna i stor utsträckning upplever sig ha tillräcklig kunskap på hbtq-relaterade områden och att ett aktivt arbete pågår på de öppna förskolorna.

Utifrån framkomna resultat i uppföljningen är förvaltningens bedömning att de riktade tiderna på öppna förskolan fyller en viktig funktion och att nämnden bör fortsätta bedriva dem.

Hans Wettby

Eva Berg

Tf Förskoledirektör

Avdelningschef
verksamhetsstöd